

(Folytatás az 1. oldalról.)

let ugyanis alkotmányellenesnek minősítette, és október 30-i hatállyal megsemmisítette az 1975-ös törvény végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet táppénz kiszámítását szabályozó kitételét.

A törvénymódosítás október 31-től, szerdától lép életbe.

A keddi ülésnapon 6 interpelláció és 5 kérdés hangzott el. Az interpellációk során **Körösfi László** (MSZP) a magyar sport működőképességének megőrzése érdekében tett felkéréseket a művelődési és közoktatási miniszternek. **Andrásházy Bertalan** válaszában leszögezte, hogy a tárca kezdeményezni fogja nemzeti sportalap létesítését, amelyet gyarapításának

a gazdálkodó szervek, vállalkozók adókedvezményével ösztönzött befizetései, a szerencsejátékokból, a sportfogadásból származó bevételek. A tárca mindent elkövetett annak érdekében, hogy az ez évre szükséges, összesen 70 millió forintot a sport megkapja.

Kedden 17.45 órakor a Parlament az Európa Tanács Alapszabályához és az Európa Tanács kiváltságairól és mentességeiről szóló Általános Egyezményhez való csatlakozásról, valamint az Európai Emberi Jogi Egyezmény aláírásáról szóló országgyűlési határozati javaslatot tárgyalta. A határozatot az Országgyűlés néhány perccel később ellenszavazat nélkül, egy tartózkodással elfogadta. Ezzel a keddi ülésnap befejeződött. (MTI)

Működik az új rendszer Mórahalmon

A városban rendbe hozták a Béke út burkolatát, s egy új kerékpárutat terveznek a közlekedés biztonságosabbá tétele érdekében. Magánvállalkozás keretében benzinkút is épül, de üzembe helyezését a Közüti Igazgatóság ahhoz a feltételhez köti, hogy egy kanyarodósáv erejéig szélességek ki ott az utat — a kisiparosnak erre egyelőre nincs anyagi fedezete, de az illetékes minisztériumtól haladékok kérhet.

Új kutat fúrtak a Kossuth parkban az ivóvízellátás kapacitását megnövelendő — meglehetősen magas költséggel: hárommillió forint állami támogatást kapott az önkormányzat, s kétmilliót pedig saját pénztárcájából fizet. Kútba esett viszont közös vállalkozása a Probitas-alapítvánnyal: a Mórahalmra kihelyezett mentő nagyon sokba kerülne a városnak, ezért a szerződést felbontotta. Felépül viszont az új ravatalozó az egyház és a polgármesteri hivatal

közös kezdeményezésére. Nyitott kérdés még, mi lesz a volt párház és a diákotthon épületével — ezeket az új önkormányzat pályázat útján igyekszik hasznosítani. Az általános iskola január 1-jétől Móra Ferenc nevet viseli.

Mórahalmom átfogó városfejlesztési tervét a Csomigterv, valamint Koczor György tervezőcsoportja is elkészítette — emberközpontú szemlélete okán ez utóbbi nyerte meg a helybeliek tetszését.

Mindezzel **Katona László** polgármester tájékoztatta a város képviselő-testületét a tegnapi ülésen, majd beszámolt arról is, hogy a hét végi blokádnak nem okozott különösebb nehézséget a közellátásban: volt elegendő kenyér és tej, szükségét láttak viszont a hús- és a hentesárak terén. A torlaszok szombat reggel 9 órától vasárnap hajnalig zárták el Mórahalmot a külvilágtól, de

Engedélyezett engedetlenség?

„Szabad György a vitát lezárva, bejelentette: az Alkotmánybírósághoz fordul, hogy határozzák meg, melyek a polgári engedetlenség alkotmányos határai.”

Hm. A polgári engedetlenség — szerintem — azt jelenti, hogy egyesek, valamely cél elérése végett, tudatosan megszegnek bizonyos jogszabályokat. Kockázatot vállalnak: ha kevesen csatlakoznak hozzájuk, akkor hamarosan megbüntetik őket, ha sokan melléjük állnak, akkor valószínűleg meg tudják változtatni az általuk rosszsnak tartott döntést. Egy közönséges bíróság természetesen nem nyilváníthatja ki, hogy a szabálysértés helyes volt, illetve nem jelölhet ki újabb korlátokat: eddig lehetséges a rendbontás, ne tovább! Az Alkotmánybíróság persze, megváltoztathat bizonyos törvényeket, de az engedetlenség határait ők sem jelölhetik ki. Ugyanis, a

jog és a politika mellett még egy harmadik tényező: a logikára, a közönséges józan észre is tekintettel kell lennünk.

Az Alkotmánybíróság — elvben — megállapíthatna újabb „korlátokat”, de ezzel csak a megengedett cselekedetek határát módosíthatja. Esetleg, megengedett lehet a ma még tiltott — de az engedélyezett engedetlenség fogalmát nem vezethetik be, mert ez önellentmondás. (Hogy a klasszikus műveltségű Szabad György is megértse: *contradictio in adiectio*.) Akik az új szabályokat betartják, azok engedelmesek lesznek, az engedetlen polgárok pedig az új szabályokat is megsértik majd, hiszen egyébként nem lehetnének engedetlenek...

Vajon, érdemes-e az alkotmánybírák idejét az általános iskolai matematika-feladatokra való „szöveges feladatok” megoldására pazarolni?

Jankó Attila

a rendet senki sem sértette meg, és állandó volt a hírcsoplat Szegeddel — mondotta Katona László.

A testület úgy döntött, a kisipari üzletek nyitva tartását ne tanácsrendelet, hanem a piac szabályozza. Hatályon kívül helyezte a tanács bírlakások lakóbiztonságairól szóló rendeletét is. Az út- és közműfejlesztési hozzájárulások mértékét ez ideig a tanács jelölte ki — megszűntével az önkormányzati testület arról határozott, hogy a jövőben különböző társulási formák keretében a lakosság maga döntse el, ki-ki mekkora terhet vállal és visel, s ha a

közös kassza engedi, a város költségvetése is bese-gít.

Megválasztották a városatyák az ügyrendi bizottságot is, tagjai: **Kiri Lajos**, **Nógrádi Ferenc**, **Onózi István**, **Arva Béla** s **dr. Horváth János** (utóbbi nem tagja a képviselő-testületnek) — elnökük személyéről alakuló ülésükön döntenek.

Egy előterjesztés kapcsán a testület felkérte a polgármestert, vizsgálja meg annak jogi lehetőségeit, miképpen lehetne létrehozni olyan egészségügyi és szociális alapítványt, amely segítené az ellátás fejlesztését, és emelné színvonalát.

Nemzetiségi kollokvium Temesvárott Botrány a határon

Az igencsak zseni romániai demokráciának — amennyiben elmondható ez az ottani helyzettel kapcsolatban — aligha volt szüksége arra, hogy botrányral induljon az a nemzetközi tudományos tanácskozás, amelyet a demokrácia kérdéskörének szenteltek. A temesvári, október 26–28. közötti konferencia főszervezője a Heinrich Böll Alapítvány, illetve az annak keretében működő Romániai Emberi Jogok Bizottsága, s ennek elnökeként jelentette be — a különben 1987-ben Temesvárról távozni kényszerült — Helmuth Friedlander, hogy a külföldről érkező meghívottakat hozó buszt Nagylaknál órákon át tartották román oldalon, ugyanis az utasok között volt az a Doru Braia, az ellenzéki Romania Libera újság egykori munkatársa, akit a tavasszal kiutasítottak az országból. Mivel Braia urat nem engedték be, kilenc résztvevő éhségsztrájkot jelentett be, elsőként a temesvári főszervező, a Timisoara Társaság elnöke, George Serban úr.

A hat tagozatban — Emberi jogok és demokrácia, Pszichiátria és a pszichiátria hatalmi eszközként való felhasználása, Törvényhozás, Jogi rendtartás, Nemzetiségek, Rendőrség és titkosrendőrség — nagyon sok érdekes előadás hangzott el, ugyanis ismert nemzetközi szaktekintélyeket hívtak meg mintegy tíz országból, többek között Magyarországról. Általános érvénnyel fogalmazódott meg, hogy a demokráciázó előfeltétele an-

nak a félelemnek a leépítése, amelynek az állampolgárokban kialakítása a korábbi rendszer hatalmának megalapozója volt. Bár igen sokan el tudnak tekinteni attól, hogy a titkosrendőrség még ma is működik — lehallgat, leveleket nyit fel, az említett Serban úr felmutatott neki kikézbefített, egyértelműen felbontott leveleket —, ez egyáltalán nem mondható rendkívülinek, s ezzel a hatalmi szférában, mármint az újjban, még mindig számolnak.

A nemzetiségi tagozat egyik előadója volt N. Szolónár úr Kisinyovból, aki bár ukrán nemzetiségű, románul tartotta előadását. Beszámolt arról, hogy az ottani választások után hatalomra került Népi Front erői — a moldáviai román-ság képviselőjeként — eltűrik az ukrán-orosz lakosság zaklatását, volt már — etnikai alapon — haláleset is, s a moldován tetteseket egyszerűen elengedték.

A romániai cigányság képviselőjeként Nicolae Gheorghe arról a pogromról számolt be, amelynek során — október 7-én — egy Konstanca melletti — dob-rudzsai — falu román lakói az ottani cigányok házait, összesen 46-ot, feldúltak, részben romba döntötték és felgyújtottak. Perit nem „lehetett” indítani, mert a rendőrség nem találja a tetteseket.

Újból csak bizonyítékot nyertünk arra, mily nehéz a demokrácia útja.

Bodó Barna

Olaj — csak dollárért

Novemberben csak csökkentett mennyiségben, decemberben pedig már egyáltalán nem hajlandó rubelért olajat szállítani a Szovjetunió. A jövő hónapban eredetileg 343 ezer tonna nyersolaj érkezett volna a Szovjetunióból rubelért, ám az OKGT tájékoztatása szerint, valószínűleg csak 143 ezer tonnát hajlandók szállítani. A további 200 ezer tonna olaj is megérkezik, ha a

magyar vállalatok az értékes nyersanyagért dollár-keményesű áruval fizetnek. Decemberben pedig már teljes egészében csak ilyen alapon kap olajat Magyarország — jelentette be Zsengellér István, az OKGT vezérigazgatója a keddi sajtótájékoztatón.

Az önkormányzat múltjából (2.)

A maihoz az 1861-es helyzet hasonlítható

Ellenzéki többségű önkormányzat — kormányparti országgyűlési képviselők. E sajátos képlet történelmi előzményét keressük Szeged múltjában, hogy választ kaphassunk a kérdésre: Milyen hatással lesz ez a felállítás a város fejlődésére? Az önkormányzat múltjában való kalandozás-sal azokra a mozgásterületekre is utalunk, melyeket a még elfogadás előtt álló önkormányzati törvénysorozat fog rögzíteni. Kalauzunk **dr. Ruszoly József**, a JATE Állam- és Jogtudományi Kara jogtörténeti tanszékének vezetője.

— A jogtörténetés honnan eredezteti Szeged képviselő-testületének intézményét?

— Zsigmond király 1412-ben rendelte el, hogy Szegeden az addigi „lázongások és verekedések” közepette, az egész lakosság részvételével lebonyolított bíróválasztó városi közgyűlések helyét egy szűkebb választott testület vegye át. A város lakossága ezután minden évben Szt. György napján (április 24-én) 40 olyan, „alkalmas” képviselőt választott, akiknek feladata a tanács (a bíró és az esküdt polgárok) megválasztása volt.

— Milyen nagy lépésekkel jutunkunk el a mai önkormányzati testület múlt századi elődjéhez?

— A XVIII–XIX. század városi testületeinek fejlődéséről viszonylag keveset tudunk. Annyi bizonyos, hogy a szabad királyi városi jogállás 1715-ben való visszanyerése nyomán Szegednek 3 testületi szerve volt: a 12-14 fős belső tanács, a 24 tagú külső tanács és a 60-104 fős választott hit-es község. Az 1848. évi áprilisi törvényekben öltött testet a népképviseleti rendszer. A feudális és az 1848-ból származó átmeneti polgári intézmények 1871–72-ben adták át helyüket az újonnan szervezett városi köz-, törvényhatóságnak és királyi bírósá-goknak.

— A városban élő különböző rétegek képviselőit hogyan biztosították a reformkori önkormányzati testületben?

— A városi polgárok a többi — javarészt paraszti — városlakókhöz viszonyítva törpe kisebbségben voltak a XIX. század első felében, a város vezetése mégis a kezükben, sőt közülük is a vagyonosabb családok kezében összpontosult. A választott község, a nagyobb létszámú testület jobban érzékelt és közvetítette a lakosság egészének törekvéseit. A tagság összetételében ügyeltek a városban élő magyar és nem magyar (szerb és német) ajkú polgárság, valamint az egyes városrészek (Palánk, Felsőváros, Alsóváros) képviseletére. A tanácsnál jóval mozgékonyabb választott község 1841-ben kimondta, hogy üléseit nyilvánosan tartja.

— Egy település önállósodásának biztos jele, hogy képviselője ott ül az Országgyűlésen.

— Szeged már 1832-ben arra törekedett, hogy a polgárok szélesebb köre válasszon, de ez először 1843-ban sikerült, az országgyűlési követek választásakor.

— Szeged országgyűlési képviselőinek pártállása szempontjából van-e előzménye a mai helyzetnek?

— Az 1848. évi 5. törvénycikk mondta ki, hogy 40 ezer lakosra jut egy képviselő, azaz Szegednek 2 országgyűlési helye volt, egészen az I. világháborúig, amikor háromra emelkedett ez a szám. A két választókerület — Palánk–Felsőváros–Felsőváros, illetve Alsóváros–Rókus–Alsóváros — között 1869-től a dualizmus kori első szabad választástól kezdődően különbség volt: a polgári-sultabb „belvárosi” lakosság kormányparti képviselőt támogatott, az alsóvárosi paraszterben általában Kossuthra, azaz a mindenkor ellen-zékre szavazott. Például 1884-ben

Tisza Lajos, illetve Herman Ottó, 1926-ban Klebelsberg Kunó (kormányparti), Rassay Károly (polgári ellenzék), Peidl Gyula (szociáldemokrata) képviselte Szegedet a Parlamentben.

— Ilyenfajta megosztottság jellemzte a város képviselő-testületét?

— Politikai ellentétek például az 1861. évi tisztújítás előtt mutatkoztak meg, a közgyűlés kifelé elvi egységet mutatott. A fő kérdés az ország és Szeged számára 1860–61-ben a „kis forradalom” hónapjaiban, a forradalom és a kiegyezés választóján az 1848-i alap visszaállítása volt. A fejlődő Szeged és a „főntől” korábban ráerőszakolt tanács ellentmondását fel kellett oldani: visszatértek az 1848-as népképviseleti rendszerhez. Osztrovszky Józsefet polgármesternek választották. Az 1867-es helyi képviselő-választás és tisztújítás után megfordult a helyzet: a városi közgyűlésben a Deák-párt kisebbségbe, azaz ellenzékbe került. A közgyűlésben 1872-től a mindenkori kormánypártok voltak többségben. Rotációs alapon, kétevenként cserélődtek a választott tagok, a virilisek évenként váltották egymást. A kormányparti többségű testület azonban nem tekinthető a kormánypolitika kiszolgálójának, mert a város érdekében vitába szállt, vagy — régi, feudális szokást folytatva — nem hajtotta végre a „nem tetsző” rendeleteket. Eleen elvált az országos és a helyi politika, ezért nem jelentett gondot az országgyűlési képviselőkkel való együttműködés (a Nagy Arváz utáni újjáépítésben különös jelentősége volt a jó kormánykapcsolatnak), illetve a helyi ügyekben való állásfoglalás. Tehát Szegeden szóhoz jutott a két nagy politikai irányzat: a '67-es (szabadelvű, kiegyezéspárti), illetve a 48-as (függetlenségi) párt.

(Újszírta)

„METALLICH” autófesték-szalón

Festék minden autótípushoz, olasz alapanyagokból, 30000 féle színben. Javító sprayk, ecsetek, szórókittek, festéshez barkácsfelszerelések, polírpaszták. Színkeverés a helyszínen. Szeged, József Attila sgt. 77.

Engedményes szabadidőruha- vásár

szihuet

divatárubon

Oskola u. 17.
Csongrádi sgt. 78.

Keresse fel
üzleteinket.

Október 31-én,
november 1-jén.

A Mediátor Bt.

„TÖZSDESTART”

címmel 45 órás tözsdei szakvizsgára felkészítő
szemináriumot indít

1990. november 5-étől heti 2×2 órában.

Az előadások helye: Bartók B. Műv. Közp.-ban.
Ár: 12 500 Ft.

Érd.: 62/14-411/117 Tóth Jánosnál

Kétnapos látogatás
a budapesti és bécsi Értéktözsden.